

COLLOCÔU

FAMILIER

ETRE UN DEN CURIUS

HAC UN DEN EXPERT,

VAR an abusou commun da bep
stadou a veler a rer etones a bep
seurt tud e Breis - isel, hac el
- lè'h - all.

*Dedet d'ar Vretonet, gant ur mignon
æzo, hep intañlion da choqi den
particulier.*

E MONTROULEZ,

ti LÉDAN, Imprimer-Librer,

Obsequium amicos, veritas odium parit.

Cals a glêvo an dra-mañ o devezo regret,
Balamour d'ar virionez so ennàn disclêriet :
An den clàn e zaoulagad n'ell qet sellet an de,
N'ac ar re a ve coupabl clêvet ar virione.

COLLOCOU

FAMILIER

ETRE UN DEN CURIUS

HAC UN DEN EXPERT,

VAR an abusou commun da bep
Stadou avelcr arer e toues a bep
seurt tud, e Breis-isell hac cl
leac'h-alt.

Dediet d'ar Vretonnet, gant ur mignon
dezo, hep intantion da choqi den
particulier.

Var un ton nevez, en eur repeti ato
an eil vers.

BONJOUR, den coz ha venerabl,
C'houi a glêvàn a so capabl
D'am instrui ha d'am c'helen
Var ar pez ameus da c'houlenn:

Eur c'hommis ouñ hac emeus urs
 Da verqa tout qement diants,
 Qement abus ha goal gusrum
 En deus an dût a rum da rum.
 Den yaouanq ouñ o tont er bet,
 Gout ar c'hustumou ne rap get;
 C'houi a enev a beb seurt tud,
 Qercouls re vras ha re vunut:
 Heñtet oc'h eus a beb seurt stat,
 Tud a ilis, tud-jentil vat,
 Tud a justiç ha bourc'hisien,
 Tud a studi. marc'hadourien,
 Artisaner. tud a vicher,
 Mæstr ha mæstres ha servicher,
 Cals a dud coz ha re yaouanq,
 Qen dijentil, qen paysant;
 Livirit din o c'hustum oll.
 Evit m'o merqin var va roll,
 Ma vezo great ur reglamant
 Eus an oll jeneralamant.

An Den expert.

Tout e cafet habec enno,
 Hac int tud fur var o meno.

An Den curius.

Pe seurt habec, den ancien,
 A' g'ef an dud er velayen?

An Den expert.

Ar veleyen a suposer
 En em acqit eus o dever;
 Pe int a ra, pe ne r'ont qet;
 Coms voar o stad so difennet
 Occupet int oll deis ha nos
 O caç an dud d'ar barados;
 Mæs tud sot int, mar boe james,
 Caç re all di, ha chom, er mes.

An Den curius.

Livirit-hu din, va den mat;
 Hac abec so en ur prelat?

An Den expert.

Eus a escop nac a brelat
 Ne oun netra nemet pep mat;
 Ar brincet, int eus an Ilis,
 A so venerable e pep g'is
 O doctrin hac o santelez
 O rent henvel ous an elez;
 Ha cousgoude ne ellont qet
 Miret, na vent drouc-preseg'et;
 Ar veleyen, p'o c'hourijer,
 Hac ar glöer p'o refuser,
 Ne leveront nemeur a vat
 Eus o escop hac o frelat.

An Den curius.

Nac ur person hac én a ell
Plijout dan dud eg'is ma fell?

An Den expert.

Eur person mat, hervez an dud,
Eo an hini en deus ar brud
Da veza libr gant e arc'hant,
Hep goulén digant paysant.
Mar car ober ber an ofiç,
Sortial abret eus an ilis,
Rei da efa ha da zibri
Da g'ement den a ya d'e dy,
Lesel cabestr gant an dud fall,
Hep o gourdrous nac o zamall,
Rei liberte da yaouanqis
Da c'hatel en o divis:
Setu enq ar bersonet
A blich muia d'ar vretonet.
Mæs mar o deus eur guir berson,
Hac a fell deza gant ræson
Regli e dud, hac oblija
An dud fall d'en em gorijs,
Hac o les pell hep absolven
Defot na reont pinijen,
Birviquen ennes ne g'eront.
Drouc ar person, a leveront.

Dibaot hini en andure;
Guell eo ganto caout ar c'hure;

An Den curius.

Mes ur person hac én a dle
Fiziout e garg en e gure?

An Den expert.

Pe én a dle, pe na dle qet;
Fiziet vez enna an denvet;
Pa vez afer, da bep mare
Cure bepret a renq bale.
Personet so ne fizient qet
Alc'huez o c'hao en o c'hureet;
Hac a fis enq gouscoude
Alc'huez ar sacr a vil ene.

An Den curius.

Livrit din, den ancien,
Petra servich d'ar veleyn
Mont da sarmon er c'hadoriou;
Pa na rer van eus o c'homzou?

An Den expert.

Rar eo guelet eur sarmoner
O convertissa eur pec'her;
Rac nac an eil nac eg'ile
Ne visont qet da g'ementse.

Martese ar predicator
 Na glasq netra nemet enor,
 Nac ar pec'her, eus e gostez,
 Ne entent qet chench a vuez;
 Scouarn vousar ha vanite
 A goll an eil hac eg'ile.

An Den curius.

Me gare caout eur c'hovessor,
 Hac am zrete eus va humor;
 Hac ec'h allen fisiout enna
 Pa zaen da goves daveta.

An Den expert.

N'en deus cas dit pe da bious
 Mont da gounta da fasiou,
 Rac n'en deus covessor er bet
 D'e benitant na deo secret.

An Den curius.

Secret int oll, cridi a rân,
 Mes re rust int, var a glevân,
 Rac rei a reont goul binijen,
 Pe relus crenn an absolven.

An Den expert.

Couls eo g'enén e leverfez
 Ne sel qet dit mont da govez.

Nemet da lezel a raet
 Da retern arre d'ar pec'het;
 Ma cafes un den ignorant
 Et'h absolve hep senchamant;
 Hac a roe dit eur binijen
 A ve soubioc dioc'h da c'houlenn;
 Hennaer ha te e em grae.
 Hac oc'h taol g'enet e zae:
 Mæs goude lein oc'h da espern,
 E coannies gantan en ifern.

Au Den cutius

Aoun bras ameus, den ancien,
 Na choquit ie ar veleien;
 Espern-t-y en han-Doue,
 Ha comzit-dio eus ar roue.

An Den expert

Dibant roue so er bed-mañ,
 Na g'ef a bopl abec ennän,
 Die ma renqont olf fourmissa
 Archant ha tod d'e servicha;
 Mes en aner e vurmuront
 Hac hep ræson en em glément;
 Cost ha madou cmp d'ar roue,
 Pa hor goulenn herrez Doue.

An Den curius

Gant aoun na gouste ho puez,

Espernit mat ar rouanez.
 Livirit din ha difficil
 Eo plijout da un dじentil ?

An Den expert.

An dud-jentil a respeteur,
 Mes o c'haret ne rear nemeur,
 Abalamour cals anezo
 So difficil plijout dezo.
 Delicat int, prest e fachont,
 Dibaci a zen a excuzont,
 Ha mar manker a netra tout
 D'o servicha hervez o gout,
 Pelloc'h goude n'eo qet facil
 Plijout nemeur da zじentil.
 Me oar eifaz hervez ar bed
 Enori noblañç a so dleet,
 Mæs, me false din o c'helen
 Da soufr enor hep e c'houlen,
 Hac o dese humilite
 Assambles gant o c'halite.

An Den curius.

N'oc'h qet capapl, a c'hui habil,
 Da rei gentel da zじentil;
 List an noblañç en o divis,
 Ha comzit din eus ar justic :

Livirit din hac ur barner
A ell manqout e ne zever?

An Den expert.

Beza barner so danjerus
Da nep na d'eo qet vertuzus:
Eur barner mat, leal ha just,
Na die beza na drouc na rust:
Dioc'h ar justic e reñq juji,
Ha rei e guir da bep-bini;
Barnerien so hac a ro prest
Setançou treus dre interest;
Aon rac tud nobl ha puissant;
Carantez re oc'h an arc'hant,
Cosadou guin ha cherou mat,
En tiez bras beza deñt mat,
Presantchou great pe brometet,
Pe c'hoant da blijout d'ar merc'hed,
An traou-ze tout a so caos
Ma ze serret ar barados
Oc'h cals emeus a varnerien,
Dre ma reont gaou oc'h ar beorien;

An Den curius.

Ha na ell qet an avocat,
Pe proculer o pledi mat,
Constesti oc'h ar varnerien,
Ha difen mat caos ar beorien?

An Den expert.

Avocadet. proculerien,
 Ne fis qet enno birviquen;
 Dibaot avocat so er vro,
 Ho c'honsultet nep a garo.
 Na assuñt da bep-bini
 E c'houezo o procesi.
 Ar proculer eus e gostez
 A bromet e lacañ evez,
 Ha d'e gliant e lavaro:
 Sur ar proces, mer gouezez.
 Evelse ne va qint james
 Da boulsa Yan en e broces;
 Rac a-unan ez int o daou
 Evit e zestum en e graou.
 An eil d'egile a lavar:
 Moyen en eus qement a gar.
 Evit asten ar parchimin.
 Ha digañ an ed d'ar vilin:
 Leye en eus guezat vezo.
 Ha mar qeromp lod hor bezoz
 C'hui avocat rei esperañ,
 Me proculer a rei avanç.
 Haç ar barner a zeporto
 Da rei setañ qen a garo.
 Dalc'het vezo Yan en proces.

Hep e lezel da zont er mes,
 Harzet vezo ha destumet
 Evel lapo-iz en ur gaouet
 Ha birviden er mes ne da
 Endra chodmo pluen ounta;
 Dont a rañ hep gallout nijal,
 Debret vezo ar pezh a dal,
 Eñt an devez, eñt al leve,
 Louget vezo Yañ da vale,
 Rac hep arc'hant pe esperanç,
 Ne fell da zo ober avanç,
 Un den a les a so ur sant
 Mar gra ur pas hep c'huez arc'hant

An Den curius.

Nac ur greffier gant e siel,
 Hac éu a gustum ober guell?

An Den expert.

S'el lequeat gant ur greffier
 A gustum ato coustout qer;
 Mar d'eo requis caout tri devez
 Da ober prisach a un danves,
 Dibant greffier mar deus nicun,
 Eu a tri dez na ra sizun:
 Menat paper eleac'h feuillen
 A implijer oll ven-da ben
 Evit taout dioc'h an invantos

Mui evit n'en deus ar minor.

An Den curius.

Ha ne dle get ar c'hurador
Miret oc'h domach e viñor?

An Den expert.

Ar c'hurador hac ar gressier
So a-unàn e peb affer;
Nlar deus madou, endia badint
Divar gorre e labourint:
Qement camet na pas a rint
Oc'h ar minor iout e contint.
An eil d'egile a efo;
Hac ar minor qez a baeo;
Ar c'hurador a yel e qer
Evit e affer-particulier,
Hac a laqai voar e vemor
Ez eo eat evit ar minor;
Deut an amser da renta cont.
Ar c'hurador so prest ha pront:
Mui a vezo voar e vemor,
Evit na voa en invantor;
Gressierien ha curatoret
A ruin cals a viñoret.

An Den curius.

Un den honest ha mignon dia

A c'houl arc'hant e prest ouzin
 Ha c'hui a gred em be affer
 D'e oblija dirac noter ?

An Den expert.

An noteret pell amzer so
 So necesser ebars er vro,
 Abalamour ma zeus tud fail
 Mui evit a so ber gouech-all.
 En amzer gos arc'hant prestet
 Var ar g'er e vezent rentet ;
 Hog'en breman na elleur fisiout
 Netra en den anez coll tout ;
 Anes caout act dirac noter
 James an dle ne deu d'ar gær,
 Ha c'hoas emeus da lavaret,
 Laqat eves oc'h noteret ;
 Cals anezo evit arc'hant
 A drompl an dud hac int present.
 Bremâ e skrivont var ar paper
 Control d'ar pezh a brometer,
 Ha te so facil da drompla
 Pa n'ouzout na len na scrifa ;
 Pa n'effe ma vanqont d'o g'er,
 Cals anezo ne ve affer
 Nac a noter nac a serjant
 Da ober dezo paea contant.

An Den curius.

Na gómzit qet a serjantet,
Rac ar re-ze so tyrantet.

An Den expert.

Ar serjantet a hep amzer
A so douget e pep carter;
Danjerus int. ha pa veler
O recorder en o c'he er,
E lavarer e bér lát-gach:
Ar re mã va d'ober domach.
Mes petra dal la arer g'er,
Ret eo o soufi p'e còustint qet.
O c'hanna rear, couls e p'oues,
Rac d'o c'hroc ne varqort janies.
Nep a so roc oc'h serjante
Sur ma na gall na c'hone qet
Mar carem oll paea hon dle
Biqen affer outo n'hor te:
Nep na ra gaou ous den ebet
N'en deus qet aour rac serjantet.

An Den curius.

Evidon me ne gredan qet
E ven dleour da zen ebet,
Na biscoas ne rois diner
Na da serjant na da noter;
Moyen ameus honestamant,

M'am be yec'het e ven contant;
 Mæs clanvus oun, ha ne oun qet
 Pe ous piou goulén remet.

An Den expert.

Mar e c'heus c'hoant da veva pell
 Ha caout yec'het bete mervel,
 Chede amâ petra renques
 Da observi het da vûes:
 Eus da vele qent ma sivi.
 Passa, crancha ha c'hues da fri,
 Qemer da sae ha qê buan
 En eul lam cren a dost d'an tan.
 Evit commenç en em g'empen,
 Goualc'h da visach ha crib da ben,
 Ha na les e fri netra lous;
 Nac e taoulagat tam picous;
 Ring net da visach ha da zent;
 Ha netta tout eus a beb hent.
 Abars e corf ma zaï netra,
 Gra da zour ha qea da blega;
 Goude purji da vouzellou,
 Guelc'h da zaouarn ha da c'henou;
 Qemer, goude sevel mintin.
 Un tam bara hac ul loum guin:
 Sorti abret, mar be caer,
 Glao pe avel, chom er g'ær.

Pa zistroï geude pourmen,
 Laqa evez oc'h yenien;
 Mar d'eo yen ha cris ar gouarn,
 Da gorf oc'h taol, da g'ein d'an tan.
 E peb amzer bes sourcius
 Da bourvei bouet yac'hedus,
 Bêvin, bouad, lue, var ha maout,
 A so mat, mar g'elles o c'haout:
 Ar c'hiq moc'h sall asseconet,
 A lezi gant an aillonet;
 Rac ar guella tam, pa goust'ger,
 A re degout gant an amzer.
 Pa ve da gorf boetêet mat,
 Gra exercis ha lêz a-plat;
 Ha ne ra qet. laqa eves,
 Daou repas bras en un deves.
 Na zebr james squebel tousseg,
 Pesqet gregun nac ar melvet,
 Na morilles na mousseron,
 An traou-se tout so ampoeson;
 Viltançou int eus an douar,
 A so noasus da neb o c'har.
 Ef da vin pur da souben tom,
 Ha pep hini dious da ezom.
 Anes caout gout na zebr netra,
 Dalc'h apetit bepret un dra:
 Exces debri, exces efa,

Neus qet a gas pe meus a dra;
 A ra da vui a dud mervel
 Evit ne lazer er bresel.
 Na zebr nemeur a voadeg'en.
 Nebeutoc'h c'hoas a silzig'en;
 Mes n'eus qet a gas pe da heur;
 Eus a fourmach na zebr nemeur.
 Pebr gant guinéq n'en deo qet mat
 Da gonservi an estomac,
 Hac ar butan a ra dies
 Da g'emeret re alies.
 Ar pesqet mat, da zeis vijel,
 Ne ranqer qet o dileset;
 Mes a nep zeurt eus a besqet
 James er deiz na ra daou bret.
 Ar viou fresq diouc'h an nos
 Zo yac'hedus abars repcs,
 Gant e neuvo ar velezen
 Ebars er vi var al lezen,
 Pa o c'hivi poaset tano,
 Ef oc'h da ben hep e vano.
 Na zebr netra na ve poaset,
 Rac an traou cris zo re gallet
 D'hon estomac da zijeri,
 Ha ne ranqer qet o debri.
 Rac-se ta, laqa eves pis
 Na zebri re eus a froues cris.

Na saladen nemeur a dia;
 Rac debri cals ne dal netra.
 Pa zebri boued, qemer amzer;
 Na zebr tam nemet dre voder,
 Ma allo gent arre debri
 Da estomac peur dijeri.
 Ha mar fel dit caout plijadur
 O zebri boued hervez natur,
 Ro spaç d'an dent etre pep tam,
 Abars creg'i a nevez flam.
 Ar sucr so mat var al leas guen,
 Gant an aval, gant ar beren,
 Gant ar pechez, gant ar sivi,
 Gant ar framboes pa o c'hivi.
 Eus a résin na qerczon
 Na long ar men nac ar c'hroc'henn
 Nemet sec'het pe naon a pe,
 Na zebr tam na ne ef banne.
 N'en em garg re eus a netra,
 Ispicial eus a vza.
 Qercouls en ân hac er gouân,
 Na zebr nemeur a dra da coan.
 Eus a zouben hac a ragout,
 Debr un nebeut, pe lessi tout:
 Goude da lein chom e repos,
 Goude da goan qerz bete nos.
 D'ar mintin qea d'ar menezior,

D'an abardae d'an discoliou.
 Na g'erz re vuan na re e'hougo,
 Qê d'ar pas ha les ar redeç:
 Bete c'huez ec'h elles bale,
 Nemet da rochet a dreusse,
 Ha na soufr qet var da groc'hen
 Re a domder na yenien,
 Ha sench linjeri alies,
 Pe otramant e vezi dies.
 Goude mis ebrel, da fin east,
 Da dan ebet ne di qet tost;
 Croc er voutail hac er veren,
 Essoc'h vizi an drederen.
 Goude mis east bete mis mæ,
 Ef ar guin gant nep er pac.
 Gonde creiz-deiz les ar c'housqet,
 Deut anter-nos ne veilli qet;
 Rac ne qet yac'hus beilla pell,
 Sevel mintin a so cals guell.
 James voar da g'eïr na gousqi
 Ha nebeutoc'h o'heas voar da fri:
 Var da gostez chom er guelè
 Var an eï tu pe eg'ile.
 Mar e pez c'hoant d'ea em voalc'hi,
 Ebars en dour en em liqi,
 Gant an dour yen guelc'h da zaouarn,
 Non pas da ben, da ziouscouarn.

Mar des er beign, sorti abret,
 Chom pell en dour ne renquer get;
 Quendalc'h da dreid ha da ben tom;
 Ha Petra qen nec'heus ezom.
 Ma ro da gof dit nep encres,
 Na zale get na di voar ves.
 En em ring tout eus a péb hent
 Hep miret dour avel na guentl.
 Pa vez brumen a het an nos,
 Dalc'h da dy vatnout serret clos,
 Ha laqa evez voar an oll
 Qc'h an erc'h, eol meurs, avel foll;
 Var an deiz les ar c'housquet,
 Chom e cador, na c'hourves get.
 Pa vez tomder e creiz an an,
 Chom en diseol da heana,
 Nac effort er bet mui na ri,
 Nac o reded nac o c'hoari.
 Les a gostez ar procesou,
 Pep seurt dispart ha qerelou;
 Beo disourci hac hep chagrin,
 Tristidig'ez a so malin,
 Hac a so caos, hervez ar brud,
 Da abreji buez an dud.
 Ha mar fell dit beva eürus,
 Deus da henti an dud joäus,
 Ha na implic'h, mar credes din,

Apotiqer na medecin;
 Rac mar qeres en'em regli
 Qen en cfa, qen en debli,
 Qen en répos, qen en ober,
 A vedecin ne c'heus affer;
 Rac peurvia an excessiou
 A so caos d'hon oll c'blevejou;
 Pe te so yac'h, pe te so clân,
 Laqa evez da-vianân
 Penaos an oll vedecinet,
 Ar re vella tout a gaffet,
 Ne reint qet d'an nep o c'halvo
 Remet ebet oc'h ar maro;
 Rac qement in guitibunan,
 E renqont mervel o-uan.
 N'eus medecin ebars er vro
 Peb qelou mat d'an oll na ro,
 Ha na bromet ober pare
 Eus o clenvet pa vez dare;
 Purji, gouda, rei layamant
 A raïnt d'an oll dioc'h o arc'hant;
 Mæs gout penaos pa pe da beur
 Rei remejou, n'ouzoït nemeur;
 Tud habil int voar o meno,
 Mæs hasard eo fiziout enno.
 Pe te vevo, pe te varvo,
 O lacamant o devezo:

Par consequant, mar credes din,
Na fis biqen e medecin.

An Den curius.

Va bennos deoc'h, den ancien,
C'hui oc'h eus roet din ar voyen
Da gaout yec'h et a la parfin,
Hep caout affe a vedecin:
Livirit din an abusou
A gommerter en traficou.

An Den expert.

Dibaot eo ar varc'hadourez
Na reat ganti affronterez,
Pouesiou scan ha goalen ber,
Musur bian ha guerza qer;
Voar digarez rei marc'hat mat,
Guerza traou fall eleac'h re vat,
Chede eno pe seurt trafic
A rent marc'hadour pinvidic;
Credit a reont, hac ar bed-oil
A ya d'o stal evel tud foll.
Allas! an termen a zeu preste
Ma renqet paea an interest.
Deut an termen da gaout arc'hant,
Ret eo paea pe gaout serjant,
Ha sot oc'h o prena netra,
Ma n'oc'h eus arc'hant da baea;

Pe mar

Pe mar ec'heus, qê d'ur stal vat,
 Ha digor franc da zaoulagat;
 Pe e vi tromplet gant da zen,
 En eil façon pe en e ben.

An Den curius.

Peini ar guëlla a zaou unan,
 Pe'r marc'hadour, pe'n artisan?

An Den expert.

Arabet ê lavaret gaou,
 Rac d'en em heul e zeont o daou;
 Mar implijes artisanet,
 Laqa evez, p'e vi goanet;
 Ardou o deus en o micher
 Da drompla mæstr ha servicher.
 Maxim commun da artisan
 Eo prometi da peb-unan
 E rei oll qement a c'houten,
 Endra vezo croc er veren;
 Efet ar guin hac êt er mès,
 E vi tromplet na mui na mes.
 Cals anezo so ignorant
 En o micher pe seneant,
 Evit toucha gant an esqen,
 Planta'n ados gant ar vesqen,
 Squei ha darc'ho a dol da dol
 Pe gant buohal, pe gant morzel;

Dressi, lemma an hostillon;
 A oar pep Yan ha peb Guillou;
 Hog'en tailla dioc'h ar musür,
 Ober labour fin hac assur,
 Dibaot hini er goar ober,
 Pe e laëro cals a amzer.
 Artisanet mar greont marc'hat
 A so nos ha deiz o labourat;
 Mæs pa labouront dioc'h an deis,
 Eus a-bêvar e reont eis,
 Ha mar labouront dioc'h marc'hat,
 Dibaot e reont labour vat;
 Labourat fall ha coll amzer
 A gustumont tout da ober.

An Den curius.

Un habit ameus da ober,
 Hac e ranqan caout qemener;
 Var a livirit ase din,
 Sur avoalc'h tromplet e vezin.

An Den expert.

Qemener ha qemeneres
 A zrouc-prezeg'er alies;
 An dorn a groc o deus ato,
 Ha danger e fiziout enno.
 Gwat gorrec, laëres amzer,
 Cas brudou fal a gar da gar,

Prena traou brao da dud yaonanq;
 Hep gout d'o zat gant e arc'hant;
 Dispen dillat a vez laëret,
 Gant aon na vent anavezet;
 Truffla digant servicherien
 Qig pe aman, bleut pe vrignen;
 Tamou etof, cudennou neud
 Da sevel stal bep un nebeut,
 A ra da gals, gant an amzer,
 Eus a dailler dont da vercer.

An Den curius.

Pe c'hriat eta pe vea
 A g'ivit-hu an direbecha?

An Den expert.

Me gonto deoc'h evit respont
 Pe seurt bues a gunduont:
 Guiaderes so un etat
 A so qempen ha delicat;
 Bemde c'houlou e vezont brao,
 Ne renqont souffr nac eol na glao;
 O blam a rer o deus an tech
 Da g'emeret lies a vech
 Eus an azeven cudennic,
 Hac eus ar fleven ur branqic,
 Evit sevel ul logoden
 Da ober d'e c'hreg saë pe losten.

Hi a ene erfat e goas,
 A lavar dezâ digaç c'hoas;
 Evit ar pris ne d'ê qet qer,
 Accord a reont e daou g'er,
 Marc'hat mat en deus hac a ro,
 Qement all arre en devezo,
 Pa stevo un anter guiat,
 E vezo touchet un tam mat
 Da ober couef pe mouchouer,
 Pe otramant colier da gouer;
 C'hoas e reont meur a veniat
 D'ar g'emeneres da vriat.
 Goude e zaint da c'houlén cuden
 Da achui ar viaden;
 Ar marc'hadour en deus caër clem:
 M'emeus aon enont n'am flem;
 Mar lavar eo e viat stris,
 E responto : al laón so pis;
 Mar za da glem an aneven,
 E lavar e tor an neuden;
 Pa e musur gant e goalen,
 E c'hef re ver dioc'h an daou ben,
 Ha mar car seller outi pis,
 E velo enni neudennou bris,
 Souillet, goal great ar bevennou,
 Perzier gollo difiennou,
 Neudec ha flasq eo al lian,

Gant an ascorn frotet bian
 Mæs petra a dal e damal,
 Couls e gaout eg'is un all;
 Comzou en deus d'en em excus
 Oc'h gement a deui d'e acus:
 Arrabet eo redec ar brud,
 Ret ê dezán fiziout en dud.

An Den curius.

Livirit din, den ancien,
 A c'houi voar doare an hostisien?

An Den expert.

Ya, rac alies, siouas din,
 Emeus efet demeus o guin.
 Mar em gredes, na fis james
 Nac en hostis nac en hostises;
 Mont d'an davarn a so ebat
 D'an nep a gar ober cher vad.
 Mes dont er mæs a so dies,
 Nemet contant ve an hostises.
 Pa antrei en un davarn,
 Laqa evez d'en em c'houarn;
 Rac mar e tremenes ar rouden,
 E pai diou vech da souben;
 An hostises evit commañç,
 A rañ dit cant reverañç.
 Mar deus guin mat, lot a pezo
 Q'en a vezi santet mezo;

Goude guin bas ha dour enna
 A vezo roet dit da efa ;
 Efet ar guin, debret 'ar c'hiq,
 E vezo contet ric a ric.
 Te a gont tri ha hi pèvar,
 Pea a ranqi en e lavar,
 Ha grêt e c'hont oll gant Catel,
 Ret eo caout arc'hant pe vantel.
 Un hostis hac un hostises
 Mar efont guin re alies,
 A veler tout abars ar fin
 Oc'h efa dour varlerc'h ar guin.
 Cals anezo evit ar guir
 A ra cher vat hac ebat hir,
 Ma na reont gaou oc'h nep er pae.
 Mæs dibaot eo an nep er grae,
 Oc'h Per, oc'h Pol e vescontont,
 Hac evelse en em disont ;
 Ar gabaret a zoug malheur
 Ha d'an hostis ha d'an efer ;
 En em zaoni a ra an hostis,
 Hac an efer a bae ar mis.

An Den curius.

Livirit din, den venerabl,
 Hac ur Breton a ve capabl
 D'en em ganna en un arme
 Evel er g'ear gant ur banne ?

An Den expert.

Ar Vretonet a Vreiz-isel
 Ne g'eront qet mont d'ar bresel;
 Tud vaillant int voar o meno,
 Courach o deus betec eno.
 Ne deus netra o disconsort
 Evel rancout tenna d'ar sort;
 Pa na c'houlenner nemet unan,
 E cren an oll g'itibunan:
 Guel e g'enén, eme'r Breton,
 Beva pel ha beza poeltron,
 Evit-na dê mont en danjer
 Hac hazardi da goll va fer.
 Mæs tud sot int hac abuzet;
 Ha caer o deus en um guzet,
 Dont a raï sort qent pe goude
 Ma ranqint mervel gouscoude,
 Ha darn-vuya a zesertont,
 Er galeou en em g'evont.

An Den curius.

Pe seurt abec a g'evet-hu
 E'nep a g'emer habit du,
 Hac a bretant mont en Ilis
 Da zoug'en chap ha supilis?

An Den expert.

Aon bras ameus cals anezo
 Nemet goall fin n'o deveso.
 Cas tud d'ar scol a so facil,

Mes o gouarn so difc'il;
 Evit beza ét d'ar scolach,
 Ne maint qet e pen o beach.
 Tud mezus int, dispign a reont,
 Ha netra tout ne c'honzont.
 Goude ruina mam ha tad,
 Un hazard eo mar gr'ont fin vat;
 Ar yaouanqis a ra dezo
 En em deboch cals anezo.
 Arc'hant ne vanq-qet da gloarec,
 O sonjal e vezo bêleg;
 Guisqet brao, cher vad a ra,
 N'en devez defot a netra.
 Henti a raï tud libertin
 Hac e gustumo dioc'h ar guin;
 Mont da efa ha chom oc'h tok
 Epad emañ re al er scol.
 Goude repas mont da c'hoari,
 Pe da jestal gant merc'h Mari.
 Chede eno custum clouer
 Pa zeu arc'hant digañt couer;
 Latin a oar, bêleg vezo,
 Mæs netra tout ne dalvezo.
 Ne deus cloarec na scolaer,
 Ma carent tour studia caer,
 Pidi Doue voar o daoulin,
 Ha tec'hel diouc'h tud libertin,

Ne raent fin vat hep dale pell.
 Hac y hac o zud a ve vell;
 Mar be deboch en e studi,
 Emeus a gant ne deu hini
 Ne rañ disenor d'an Ilis,
 O toug'en camps ka supilis.

An Den curius.

Livirit din a ne gafet
 Er c'houenchou abec ebet.

An Den expert.

Bues ar menec'h zo ur stat
 Admirabl dreist peb etat.
 Ar menec'h gant Doue galvet;
 Zo tud santel ha tud parfet;
 O buez vat, o santelez
 O rent henvel ouc'h an ælez,
 Qeït ha ma heuliont o reglen
 Eus a vir galon pen-da-ben;
 Mæs ar reglen en o zouez
 Ne d'è qet ato ar pouez;
 Elec'h chom chast en o ziez,
 O gueler o redec alies
 Da visita demezelet,
 Tud jentil hac itronezet.
 Pa zint rentet er c'houanchou
 Ne glêver nemet discoursou.

Etre menac'h ha merc'hejou,
 Hed an deiz er parlouerou,
 Ha ne ell den cridi e Doue,
 Sujet an oll discoursou-se.
 Tremen a ran cals a draou all
 A reont sioas en ur g'estal;
 Pedomp Doue ma teuint brémàn
 D'en em regli voar ar pezmàn.

An Den curius.

Livirit din ha nep disurs
 A gometer en drede-urs?
 Me gare goût ha den eber
 A gaf abec er seurezet?

An Den expert.

An drede urs a so ur stad
 Gant an Ilis approuvet mat;
 Mæs cals a dud a so enni
 Hac a abus eus anezi.
 Seurezet so, ma zaent e pris,
 Ne dalfent qet o habit gris;
 Hac ma telont netra oc'hpen,
 Ne dalont qet o habit guen
 O daoulagat a sell isel,
 Hac o c'halon a zoug huel;
 Un dra a dleont en honor
 Nemet o zêot hac o humor.

Gant habit guen an humilité
 E cuzont o superbite;
 D'an oll int servichereset,
 Pa n'ellont beza mæstreset;
 Pasiant int voar o meno,
 Mæs, souffr netra ne fell dezo;
 Drouc comz a reont a bep-unan;
 Nemet anezo - o - unan.
 P'en em g'evont en ur bagat,
 Ez eont oll d'en em scandalat,
 Hac avisiou d'en em gribat,
 A doliou ivin bete'r goat.
 Ne gomzan qet presantamant
 Eus a nep so fur ha prudent;
 Parlant a ran e jeneral:
 En em grafet nep en deus gal.

An Den curius.

Pe mont en urs, pe dimisi?
 Eo ar quella da bep-hini?

An Den expert.

Ar c'hustum eo, dre interest;
 D'an dud yaouanq dimisi prest;
 Mæs dimisi prest so tromplus,
 Mont re vuan so danjerus.
 Ha dreist pep tra amouroustet
 A ra d'an dud beza tromplet.

Arc'hant, g'enet ha lignez vras
 En deveus tromplet meur a voas;
 Promessou great gant goaset,
 En deus tromplet cals a blac'het.
 Tud re yaouanq, mar demesont,
 Goas pe vaoues mat ne reont,
 Yaouanq gant coz a ve cals goas,
 Laouen hirio ha trist varc'hoas
 Caret g'enet ne bad qet pell,
 Caret honestis a so guell.
 Plac'h difêçon, mar be-parfet,
 A verit mui beza caret
 Evit ar c'hoanta so er vro,
 Mar car tout nep e c'haro.
 Te cousgoude so touellet
 Gant nep en deus mui a c'henet;
 Da vlam a rear, couls e lesel,
 Ha cousgoude ne di qet pell.
 N'en em g'ef qet re divezat
 En ty forn da c'houlén poasat,
 Caret out ha caret a res,
 Promessa so, a leveres,
 Sptoc'h a se out prometi,
 Ha sotoc'h c'hoas vez dimizi,
 Ma na c'heus clasqet peadra
 Hac hi ha te evit beva;
 Rac carantez ne bado qet,

Mar deu ezom goude curret :
 Amouroustet d'an dud yaouanq
 A so caos da vil nec'hamant.

An Den curius.

Na mar dint deza demezet,
 Netra oc'h eus-hu da lavaret?

An Den expert.

Goas ebet ne dleffe james
 Caout nep disput oc'h e vaoues,
 Na fiziout re ne dle enni,
 Pe e vezo tromplet ganti;
 Rac an ozac'h pa vez facht,
 Mar lavar g'er oc'h e briet,
 A rei dezi mont e coler,
 Hac e respont gant an eil g'er.
 Osac'h ebet ne dle james
 Mont d'ar banquet hep e vaoues,
 Pe otramant, hep e voueso,
 Guell cher evinta en devo.
 Eur vreg honest fur ha parfet,
 Na gar den nemet e friet.
 Pa za ermeas e deus anqen,
 Pa zeu d'ar gær e vez laouen;
 Mæs er c'hontrol eur c'hreg gadal
 A zoug friantis voar e zal;
 Pa zeu dirazi e friet,

So guel ganti n'er guelfe qet.
 Ozac'h fachet, pa zeu d'ar g'er,
 Ar vreg ne dle lavaret g'er,
 Mar be modest, ha tevel tout,
 E zaï prest coler en e rout.
 Têot greg so caos, pa e c'hanner,
 Peur-liessa da vil miser,
 Dibaot a zen so demezet,
 Na enou prest gant e briet:
 Daou zeiz hepgen en deus pep goas
 Ha pep maoues plijadur vras,
 Ar c'henta eo deiz an euret,
 Hac an eil eo deiz an decet.
 C'hoant dimisi, c'hoant beva pell
 En deus pep Yan ha pep Catel;
 Demeset int, pell e vevont,
 Tout var o c'his e carent dont.

An Den curius.

Caret a raent goas ha maoues
 Beza intaon pe intanves?

An Den expert.

Beza intaon hac intanves
 A g'efont tout a so dies;
 Pa vez maro pennadurer,
 Ozac'h pe greg en tieg'ez,
 Neuse intaon pe intanves.

Qen na vez eat ar c'horf erraes,
 A lavaro da bep-unan :
 Bigen james ne-demezan ;
 Mæs enteret ar c'horf maro,
 Goude prest e dislavaro.
 Pa vezo achu an eizvet,
 E carrent beza demezet ;
 Martese e zint o-unan
 Da bartant oc'h ar vasvalan,
 Mar bez diseves priedou.
 Nep a chom beo gant ar madou,
 A guso lod eus ar moyen
 Da frustra an heritourien,
 Hac er memes tra a raï
 D'e bugale, mar deus hini,
 O custum cuzet madou,
 Neud ha lien a sac'hadou,
 Evit berrat an invantor,
 Hac ober gaou oc'h ar minora
 Dimisi a raïnt hep dale,
 Ha dont a raï c'hoas bugale,
 Ha divar goust ar map genta,
 E fell mesur an diveza.

An Den curius.

Livirit din, ur servicher
 Penaos e vanq en e zever ?

An Den expert.

Dirac ar mæstr mevel a ya,
 Pa ne guel e chom en e za;
 Mates so fur dirac mæstres,
 Adren e c'hein e diodes;
 Ar boueta, ar mad, gajou bras
 A g'eront oll maoues ha goas,
 Labourat ienn a mont buan,
 Ne g'eront qet mug'et an tan.
 Dibaot na mates na mevel
 En un ty mat e chomo pell,
 Na roint oll sujet da zoueti
 Ez eus eno guen dimizi.
 Cher vad a reont, ne goust netra,
 Nac an dibri nac an efa;
 Eas ê cundui amouroustet
 Divar goust mestr ha mestreset;
 Mevel, mates a gar an danç
 D'an tiez mat a zoug goal chanç,
 Mevel yaouanc a gar ar guin.
 Nep a fis ennâ ne qet fin;
 Mates friant ha dibarfet,
 Hac a sell re oc'h ar goaset,
 A ruino, hep dale pell,
 Qercouls ar mestr hac ar mevel;
 Lipouserer, cher vat atao,
 Ha prena bep bloaz dillat brao;

Dibri mintin, cousquet abret
 Car ber amzer etre bep pret,
 So maxim mevel ha mates,
 O teport mezur paourentes.

An Den curius.

Ar mæstr eta hac ar væstres
 Ha ne fachont-hi james ?

An Den expert.

Dibaot hini a ell tevel
 Nac oc'h mates nac oc'h mevel,
 Ha cousgoude ne vezont get
 O re goudrous guell servichet.
 Natur an oll bihan ha bras,
 E cassât an oll dud egas :
 Mar bez egasset ur mevel,
 Gant ber labour e vëzo pel ;
 Mar be egasset ar vates,
 Eus un heur e rai deves,
 Pe otramant a raint labour fall
 Evit mont da ur servich all.
 En daou gostes e vurmuront,
 Ha netra erfat ne reont,
 Ha beza gourdrôuset oc'h pen
 A ra da veur a servicherien
 Laêres o mestr, pe coll amzer
 Nep a ra comananchou caër

A gustum ato mervel laër:
 Arc'hant, peoc'h ha boeta mat
 A ra d'an oll dud labourat;
 Ma na reont qet oc'h ar pris-se,
 E caout re o liberte,
 O c'hass ermeas hac o fêa,
 Hep o gourdrous eo ar guella.

An Den curius.

Estonet bras en em gafan
 Gant ar c'hustum so er vro-man
 Ne deus itron na bourc'hises
 Na g'emeront oll mag'eres
 Evit mesur o bugale,
 Qen na vezont deut da vale;
 Ha cousgoude n'en deus hini
 N'en deus Doue roet dezi
 Diou vron ha leas evit mezur,
 Ha sustenti e c'hrouadur.

An Den expert.

Un abus bras eo qemense;
 Anez ma ve necessite;
 Ar c'hustum cris ha dinatur
 E da vam g'enel crouadur,
 Hac e briva neuse souden
 Eus ar pezh e deus d'esouten;
 E vagadurez naturel

Eo læz e vam da ur bug'el,
 Hac injustiç a rêr ountâ,
 Oc'h e briva eus aneza.
 Mervel a ra cals a vug'el
 E defot e læz naturel;
 Ha rac-se e vanq alies
 An itron hac ar vag'eres:
 Ar c'henta vanq d'e c'hrouadur,
 O caret re e fljadur:
 Ar vag'eres evit arc'hant
 A abandon un innoçant,
 Hac en les da veza debil
 Evit mezur map dijentil.
 Meur a itron ameüs guelet
 O mezur chaç, anevalet,
 Hac o laqê var o barlen
 Da zibri lod eus o souben;
 A boc dezo, o brîata,
 Hac a ro dezo an tam qenta;
 O 'c'hy ganto en o guele,
 En dishenor d'o c'halite,
 Ha gouscoude ne vagfent qet
 Ur bug'el qês o deus ganet.
 Ha ne dint-hy qet dinatur.
 Mezur qy eleac'h crouadur?
 Cals a grimou a rear ouc'hpen
 Abalamour d'ar vagaden,

Eus a bere ne gomzan qet
 Gant aon ha mez o lavaret :
 Ne deus mag'er na mag'eres
 Na fasiont re alies.

An Den curius.

Livirit din , ur paysant
 Hac en a`hel beva contant ?

An Den expert.

Ur paysant a hel beva ,
 Caout da zibri ha da efa .
 Hep caout ezom eus a varqis ,
 A zijentil nac a vourc'his .
 N'en deffe ezom eus a netra ,
 Ma talc'he oll qement a ra ;
 Mæs destumet e oll hedou ,
 Hadet e liors , hac e barcou ,
 Qen alies e goul ounta .
 Ne chom qasi netra ganta .
 Ar rouanes gant o zailloù ,
 An dud-jentil gant o fermou ,
 Ar personet gant o deogou ,
 Bêleg , menec'h gant o c'hestou ,
 Servicherien gant o gajou ,
 Medecinet gant remejou ,
 Tud a justic gant procesou ,
 Hac ar beorien gant ezomou ,

Mibien caër gant o argoulou ;
 Milinerien gant o gobrou ,
 Ar serjantet gant o misou :
 Hac al laëron gant o ardou ,
 Oll e pillont ar paysant ,
 Ha d'an oll e tourais arc'hant ;
 Ha consgoude en disprisent ,
 Hac hep rêson er goaldreënt ;
 Rac n'en deus tud voar an douar ,
 Ar bed oll er c'hred hac er goar ,
 En em vir couls oc'h ar pec'het ,
 Evel ma ra paysantet .

An Den cutius.

Darbet eo deomp , den ancien ,
 Ancquat ar vilinerien ,
 Hac ar bed oll g'itibunani
 A renq o c'haout bras ha bian :
 Hac én a so den er c'hanton ,
 O drouc-preseg'e gant rêson ?

An Den expert.

Milinerien , dreist an oll dud ,
 A bep amzer o deus goal vrut ,
 Ha sujet int d'an teodadou
 Abalamour d'ar sac'hadou .
 O blam a rêar n'ellont qet
 En em souten hep laëres ed

Ferm vras o deus, cher vad a reont
 Gant o madou. n'ouzont ma zeont,
 Re e qemer, eme couer,
 Eleac'h scudel gant ar c'hrouer;
 Ar groag'es qes ne g'evont son
 Nac er pot ar jognac nac er forn,
 Hac evelse e criont caër:
 Et eo va sac'hat gant al laër.
 Ar miliner a sell a dreus,
 Hac a lavar: va guir a meus;
 Oblijet oc'h va Jaqeta,
 Da zont d'am milin da vala,
 Ha c'houi oc'heus un arves fall
 Da gaç an anter da lec'h all,
 Hac evelse ec'h allan reis
 Elec'h c'hoec'h qemeret eis.
 Ne rà qet erfat ar merer
 Miret e guir oc'h miliner?
 Hac ur miliner a ra gaou
 Eleac'h unan qemeret daou?
 Hac evelse par conseqant,
 Ez int daou laër ha drouc contant.
 Ma livirin gouscoude franc
 D'am avis pehini so vanc:
 D'ar meiller ur pen e ruin
 E beza sujet d'ar vilin,
 Penaos benac e labouro,

Ne vanqo biquen n'ho tromplo:
 Ma renq fournissa dioc'h ar pouez ;
 E laqaidour en e zouez ,
 Goude e stlapo het-a-het
 Ar bleut voar an douar so gleb:
 Bez' ezeus milinerien all
 A vir ed mat ha raï ed fall,
 Goude e zaint gant o ed mat
 D'er guerza deoc'h er marc'hat.
 Pa g'emeront diou scudellat
 E lec'h unan a ur sac'hat
 E custumont qemesq usien
 Ganto evit talvout brignen.
 Peufvuia o deus ar gris
 Elec'h ar bleut da g'emer gris;
 Evit contanti ar grag'es,
 Qen na vezo eat en tamoet.
 Petra servich dezo facha.
 Cas a raïnt dezo pe paea;
 An nep a renq paea arval,
 A ra daou gobr pe areval,
 Fiziout ennan ar guella dit,
 Hac e ri guell cals da brofit.

FIN.

A V I S

D'AL LENNER.

CAOUT a rër e ti LÉDAN,
Imprimer ha Librer, e ru ar Vur
e Montroulez, a bep seurt Rimou,
Chansoniou, Cantiquou, Guêrzou
ha leoriou brezoneg.

Guerza a ra ive leoriou ofiç
ha re all, plun, liou, paper, etc.

